

Rasspecifika avelsstrategier för **Pyreneisk Mastiff**

(Mastin del Pirineo)

Pyreneiska Mastiffklubben (PM-klubben)

HISTORIA

Vart det än har funnits boskap eller får, har det funnits rövare och plundrare, och därmed behovet av väktare av djurflocken; Mastifferna, som räknar sitt ursprung från de stora legendariska Molosserna.

Under medeltiden utkämpades krig på den Iberiska halvön, mellan kristna i norr; Aragon och muslimer i söder, Castilla, under nästan 700 år. Målet var kontroll över hela landet.

För befolkningen i norr var ull den viktigaste handelsvaran. Bönderna där var nomader. Varg och björn var inte ovanliga i de pyreneiska bergen. Så uppstod behovet av en vakthund, både för djuren och människorna. Pyreneisk Mastiff, eller som den tidigare kallades; "O Mastin", blev en nödvändighet i kulturen.

Upphovet till just rasen Pyreneisk Mastiff är detsamma som för de raser som utvecklats i de sydliga delarna av Europa; från Svarta havet till Atlanten. Gemensamt har de traditioner i vakthållning av får eller boskap. Alla raserna blev utvalda för att anpassas, både fysiskt och mentalt till ekologiska, sociala, ekonomiska och arbetsmässiga förhållanden i de olika länderna.

Den genetiska egenskapen med fysisk styrka hos Molosserna var nödvändig, om de skulle lyckas i sitt arbete med att bekämpa en fiende, antingen det var rovdjur eller plundrare. Det var också viktigt att hundarna hade nedärvt en genetisk betingad herdefunktion, för att kunna bistå herden i hans arbete och fridfullt leva med fårfloden och försvara den som sin egen.

Den Pyreneiska Mastiffen är framavlad att skydda sin flock och sitt territorium, den är inte tränad till att utföra den här funktionen. Den här instinkten avlas det på än idag och är en viktig del av den Pyreneiska Mastiffens särdrag.

Den här storvuxna flockvaktaren är: Mycket intelligent, pålitlig, mycket aktiv för en så stor ras, lättränad och försiktig med små barn och de djur den är satt att vakta. Aggressivt beteende uppträder endast vid fara/hot eller det sker en direkt utmaning

Härstammar dom här hundarna ursprungligen från den legendariska Tibetanska Mastiffen? Från Molosserna av Assyria, Epirus, Aryan eller Fönikerna?

Det finns inga klara bevis på att någon av dessa teorier är rätt. Vi vet bara att molosser/herdehundar existerade i många århundraden, från Kaukasus till Alentejo, från Leon till Istanbul, från Tatrafjällen till Abruzzi och i Pyrenéerna.

Vår ras, Pyreneisk Mastiff, är utan tvekan, den mest imponerande av dem alla, och tillsammans med Spansk Mastiff (från Castilla) den största av dem alla. Självklart, är det en förbindelse mellan Pyreneisk Mastiff, Spansk Mastiff och Pyrenéerhunden (Från Franska sidan av Pyrenéerna). Pyreneisk Mastiff var mer

rustik, mer mollosoïd, den hade en annan hemvist än till exempel; Castilla/Spansk Mastiff. Där folket på låglandet hade mer långvariga säsongbetingade förflyttningar med sina djur.

Pyreneisk Mastiff hade sin historiska kris när varg och björn försvann från Pyrenéerna. Detta faktum, markerade nästan definitivt, rasens tillbakagång; i verkligheten utrotades den nästan för alltid. Det spanska inbördeskriget hade just avslutats, ekonomin var dålig. Vi kan lätt föreställa oss hur svårt det var att behålla de här stora hundarna med stor aptit och inget arbete att utföra. De goda gamla dagarna, när den Pyreneisk Mastiffen vandrade stolt framför eller bredvid sin flock, med strupen beskyddad av imponerande halsband; specialgjorda av järn, med skarpa utstickande taggar, var definitivt över.

Det var tack vare några få boskapsskötare och fåraherdar som behöll ett litet antal hundar, huvudsakligen av tradition, som gjorde att rasen kunde fortleva. På så sätt kunde dom enstaka individerna överleva ytterligare 30 år, fram till mitten på 1970-talet. Då påbörjade en liten grupp av passionerade anhängare den omfattande restaureringen. Sökandet av hundarna bedrevs över hela bergområdet i norr där det kunde tänkas finnas en Pyreneisk Mastiff. De här Pyreneiska Mastiffentusiasterna tog på sig det stora ansvaret för att ge "O Mastin" en ny start. Arbetet bestod av att hitta hundar av den rätta "o mastin-typen" och samtidigt att försöka övertyga ägarna att de ägde en reell skatt; en klenod med både historiskt och zoologiskt intressevärde.

Rafael Malo Alcrudo, President i den spanska rasklubben och ägare av kennel Tajadera del Tio Roy, var en av männen som letade upp hundar. Samme man bildade 1977 Klubben för Pyreneisk Mastiff i Spanien. Här kom klubben att bli ett viktigt instrument i rekonstruktionen av rasen.

Steg för steg, nya medlemmar kom till. 1981 hölls den första utställningen med 24 deltagande hundar. Klubbutställningar hålls årligen också idag; under namnet "Monografica"/Rasspecialen.

Uppgiften med att restaurera rasen var självklart inte lätt. I början var det viktigaste objektet att välja hundar med en mer traditionell karaktär av den typ man kunde se på gamla fotografier. (De äldsta historiska fotografier man kunde hitta.) " Rafael Malo berättar själv hur han väl kommer ihåg när han som barn var hemma hos sin "Tio Roy" (farbror Roy) och lekte ihop med hans Pyreneiska Mastiffer, han minns den tiden idag som en entusiastisk romantisk saga "

Från varje kull valpar som föddes, valde man bara ut de med traditionell exteriör och karaktär. Några få år senare fanns det mer än 30 uppfödare som gav sin tid, entusiasm och pengar i arbetet på just denna ide; att rädda den gamla "O'Mastin".

I början av 1980-talet, började också utlandet intressera sig för Pyreneisk Mastiff. Allra första exporten från Spanien gick till Sverige, därefter Finland, Norge, Danmark, Tyskland, Italien, Frankrike, Portugal, Ungern och sedan; hela Europa. Något senare kom första importen av Pyreneisk Mastiff till Amerika; först Brasilien, Santa Domingo, Peru, Mexico och lite senare USA och Australien.

Ibland undrar man, hur en ras på så kort tid har vunnit så många människors hjärtan runt om i hela världen. Hemligheten är, som alla säger, det säregna, speciella utsökta temperamentet hos Pyreneisk Mastiff, en hund med ett sunt beteende, och som visar sig mycket imponerande och kraftfull med sin molosserlika närvaro.

Förordet Ur "Mastiff Breeds" skrivet av Rafael Malo Alcrudo, uppfödare och President i Spanska Rasklubben. (utg. England, 1999) ISBN 1 86054 165 8 Edited by Douglas Oliff.
Översatt av Edith Lien. Bearbetad till svenska av Maria Byhage och Lars Hultgren

Till Sverige togs den första Pyreneiska mastiffen in 1981 av Gunilla Marin, kennel Jariwa´s. Det var en hane vid namn Ombrizo de la Tajadera del Tio Roy från Rafael Malo Alcrudo, Spanien. Den första tiken kom 1983 hon hette Gitana de la Tajadera del Tio Roy och den första kullen föddes i Sverige året efter. Det resulterade i 9 valpar, 3 tikar och 6 hanar.

1985 bildades, av 5 personer, den Svenska Pyreneiska Mastiffklubben vilket var den första klubben utanför rasens hemland. 1986 var medlemsantalet uppe i 24 medlemmar. Idag är vi uppe i 63 stycken medlemmar.

Rasen är väldigt liten i Sverige och det har aldrig fötts mer än ett par kullar om året. Dels beroende på få uppfödare och svårigheten att köpa in hundar utifrån. Under senare år har rasen spridits till flera europeiska länder vilket gjort att den har utvecklats fortare än på 80-90 talet.

1994 togs karantän bort i Sverige för import av hundar i Europa men problem kvarstod eftersom få uppfödare i Spanien var villiga att hålla hundar tills dom var 9 månader, vaccinera och blodtesta hundarna. De spanska uppfödarna var också angelägna om att behålla en så bred avelsbas som möjligt, vilket begränsade deras möjlighet att exportera hundar till andra länder.

I Finland öppnades gränserna 1994, det gjorde att dom kunde köpa in hundar lättare. Idag är rasen ganska stor med ca 1 000 hundar och flera duktiga uppfödare.

Nuläge

Sedan rasen kom till Sverige så har den nästan oavkortat används som sällskapshund, detta har gjort att dess ursprungliga vaktegenskap inte bevarats. Idag ser man mer och mer att rasen har anpassat sig till att vara just en sällskapshund och inte en arbetande hund.

Under åren 1981 fram till 2005 så har det registrerats 265 stycken hundar.

Registreringar från 1981 - 2005

1981	1983	1984	1985	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
1	1	9	9	18	7	10	3	16	7	12	21	8
1996	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Total			
13	12	5	13	3	12	34	22	29	265			

I dessa registreringar är även importen medräknade.

Mellan åren 1991 - 2005 så har det fötts 31 stycken kullar, 184 valpar. 24 tikar och 16 hanar har använts.

Det finns idag inga säkra uppgifter på hur många levande hundar det finns i Sverige, då få hundägare anmäler avlidna hundar till klubben eller SKK. Det troliga är att det aldrig funnits en population på över 100 hundar.

Hälsa

Pyreneisk Mastiff i Sverige uppvisar ett gott hälsoreultat. Det förekommer sjukdomar av varierande slag men endast på någon enstaka individ.

Det förekommer även HD/AD, men det är inte ett problem i någon större utsträckning. Det svåra är att få hundägaren att röntga sin hund vid 18 mån ålder.

HD/AD statistik

HD resultat för hundar födda 1991 - 2005

Födelseår	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1998
<i>Diagnos, gamla avläsningssystemet</i>							
HD ua	2 50,0%	2 28,6%		11 64,7%	1 16,7%	4 50,0%	4 100,0%
HD grad 1	1 25,0%	1 14,3%	1 100,0%	4 23,5%	2 33,3%	1 12,5%	
HD grad 2		3 42,9%		2 11,8%	2 33,3%	3 37,5%	
HD grad 3	1 25,0%	1 14,3%			1 16,6%		
HD grad 4							
Totalt antal undersökta	4 25,0%	7 50,0%	1 25,0%	17 81,0%	6 85,7%	8 61,4%	4 36,3%
Snittålder för undersökningen, mån	19	21	22	17	21	21	17
Antal födda	16	15 (1)	4	21	7	13	11

Hämtat från SKK:s avelsdata samt uppgifter från uppfödare

Födelseår	1996	1998	1999	2000	2002	2003	2004	2005
<i>Diagnos, nya avläsningssystemet</i>								
Grad A		1 25,0%	3 75,0%	1 33,3%	1 25,0%	4 33,3%		1 100,0%
Grad B		2 75,0%			1 25,0%	6 50,0%	3 75,0%	
Grad C			1 25,0%	1 33,3%	1 25,0%	2 16,7%		
Grad D				1 33,3%	1 25,0%			
Grad E	1 100,0%						1 25,0%	
Totalt antal undersökta	1	3 27,3%	4 57,1%	3 60,0%	4 80,0%	12 37,5%	4 66,7%	1 5,0%
Snittålder för undersökningen, mån	46	34	22	20	23	21	20	19
Antal födda	13	11	8 (1)	7 (2)	6 (1)	35 (7)	16 (10)	29 (9)

Hämtat från SKK:s avelsdata samt uppgifter från uppfödare

AD resultat för hundar födda 1991 - 2005

Födelseår	1991	1992	1994	1995	1996	1998	1999	2000	2002	2003	2004	2005
Atros ua (0)	3 75,0%	5 83,3%	16 94,1%	3 50,0%	6 75,0%	4 80,0%	2	1 100,0%	2 50,0%	9 90,0%	3 75,0%	1 100,0%
Atros, lindrig utbredning (1)	1 25,0%	1 16,7%	1 5,9%	2 33,3%	2 25,0%		1		1 25,0%			
Atros, måttlig utbredning (2)				1 16,7%		1 20,0%				1 10,0%	1 25,0%	
Atros, kraftig utbredning (3)									1 25,0%			
Totalt antal undersökta	4 25,0%	6 42,9%	17 81,0%	6 65,7%	8 61,5%	5 45,5%	3 37,5%	1 14,3%	4 66,7%	10 26,6%	4 35,0%	1 4,0%
Snittålder för undersökningen, mån	19	21	18	20	24	18	23	24	23	24	20	19
Antal födda	16	15 (1)	21	7	13	11	8 (1)	7 (1)	6 (1)	35 (7)	16(10)	25 (9)

Hämtat från SKK:s avelsdata samt uppgifter från uppfödare.

Av 184 hundar som är födda 1991 - 2005 så är 51,6% av hundarna, som är kvar i Sverige, HD röntgade och 45,1% AD röntgade.

Antal födda som står inom parantes,(), är exporterade och är INTE medräknade.

Sammanställning

HD	Ua	Grad 1	Grad 2	Grad 3	Grad 4	A	B	C	D	E
Undersökta hundar	24 51,1%	10 21,3%	10 21,3%	3 6,4%	0 0,0%	11 34,4%	12 37,5%	5 15,6%	2 6,3%	2 6,3%
AD	Ua	Lindrig utbredning	Måttlig utbredning	Kraftig utbredning						
Undersökta hundar	55 79,7%	9 13%	4 5,8%	1 1,4%						

I Sverige är Pyreneisk Mastiff en liten population och tyvärr är frekvensen av antalet röntgade hundar fortfarande för låg för att få en rättvis statistik. Men som man kan se så är det inte så stort antal hundar som är undersökta. Det är svårt för uppfödarna att få sina valpköpare att röntga sina hundar, bl.a. då flertalet av hundarna inte är tänkta till att användas i avel.

Inavelstrend fördelat på parningar

Kulla födda													
Fördelning parning i %	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1998	1999	2000	2002	2003	2004	2005
Upp t.o.m. 6,25%	1	2	1	3	1	2	2	2	3	1	5	2	3
6,26% - 12,49%	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
12,50% - 24,99%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25% -	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Genomsnittlig inavelsgrad, beräknat över 5 generationer

Kullar födda													
	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1998	1999	2000	2002	2003	2004	2005
Inavelsgrad	3,9%	2%	0%	0,1%	4,7%	0,7%	0,3%	1,2%	0,6%	0,8%	0,7%	0,7%	1,3%

Som man kan se så har vi inga problem med inavel i rasen, vilket är viktigt att bevara även i framtiden.

Pyreneiska Mastiffklubben har varit i kontakt med Rafael Malo Alcrudo i Spanien, som är både uppfödare i rasen och extriördomare, för att få en bild om hur vårt avelsarbete ligger till i jämförelse med Spanien, även Finland. Detta var det svar vi fick:

*"Först av allt vill jag TACKA alla svenska Pyreneiska Mastiffuppfödare, för att Ni har valt att hålla på med vår kära spanska ras! Ni gör ett bra jobb och jag har sett utmärkta hundar när jag har varit i Sverige och dömt. Självklart, finns det (precis som i alla andra länder, även Spanien) både bättre och sämre hundar i Sverige men svensk uppfödning håller en riktigt bra standard. Det finns fler hundar i Finland men vi i Spanien uppskattar verkligen er arbete lika mycket som vi uppskattar Finlands arbete, det ska ni vara helt säkra på!
Rafael Malo Alcrudo"*

Framtid

Pyreneiska Mastiffklubben har som mål att utveckla rasen i en positiv riktning. Med tanke på den låga populationen av Pyreneisk Mastiff i Sverige är det viktigt med ett samarbete mellan uppfödarna i framför allt Europa.

Under de senaste åren har uppfödare i Sverige importerat, hyrt eller lånat hundar till avel från bl.a. Spanien, Finland, Norge, Nederländerna och Tjeckien. Det här avelsarbetet har gynnat rasens genetiska utveckling i Sverige och är en

bra grund för fortsatt gott avelsarbete. För närvarande finns det olika avelslinjer i Sverige och det är oerhört viktigt att vi tar tillvara dessa för framtiden.

Pyreneiska Mastiffklubben har, utöver SKK:s grundregler, avelsrekommendationer som uppfödarna bör följa.

Mål/Strategier

- **Att inom 5 år ha en avelsbas på minst 20st avelsdjur.**
Rasen är numerärt liten och avelsbasen smal, så bör man titta på helheten och inte på specifika detaljer.
- **Att inom 5 år ska minst 60% av hundarna vara HD röntgade och minst 40% AD röntgade, efter 18 månaders ålder.**
Uppfödarna, med stöd av klubben, skall motivera sina valpköpare att röntga hundarna avseende HD och AD.
- **Att hålla inaveln under 3% och att bredda avelsbasen.**
Detta görs med fortsatt variation i parningar. I kull där 20:e valpen föds sätts avelsstopp för utvärdering, vilket innebär att hundar boende i Sverige uppnått minst 18 månaders ålder skall 50 % vara röntgade för HD och 30% för AD. Av dessa ska minst 50 % vara HD/AD fria, därefter släpps avelsdjuren för ännu 1 kull.
- **Att få uppfödarna att samarbeta för rasens framtid.**
Uppfödare bör informera rasklubben innan genomförd parning för att säkerställa att den genetiska mångfalden samt att rasens sundhet bibehålles.
- **Att endast använda friska och mentalt samt funktionellt sunda hundar.**

Fortsatt arbete med RAS kommer att fortskrida och redovisas enligt följande:

- Klubbens avelsråd ansvarar för att på uppfödarmöte årligen redovisa den föregående års resultat avseende HD/AD, inavelsgrad samt avelspopulation.
- HD/AD resultaten redovisas i tidningen.
- Hälsoenkät skickas ut vart 3:e år. Första utskicket görs till samtliga hundägare med hundar över 3år. Avelsrådet gör en sammanställning av hälsokenäten vilken redovisas på uppfödarmötet.